

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO NR. I-1508 2, 4 IR 8 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Verslo finansavimo 2014–2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis išankstinio vertinimo, patvirtinto 2018 m. birželio 15 d. Verslui skirtų finansinių priemonių išankstinių vertinimų atlikimo darbo grupės (sudaryta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. 1K-195 „Dėl darbo grupės sudarymo“) posėdžio protokolu Nr. 5, pagrindu 2013 m. atlikta ir 2017 m. pakartota smulkiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV) subjektų apklausa parodė, kad yra didelė išorinio verslo finansavimo paklausa. Be to, tyrime dalyvavę SVV subjektai, kurie nurodė, kad jiems ateityje bus reikalingas išorinis verslo finansavimas, planavo gautas lėšas dažniausiai investuoti į materialųjį turtą, finansuoti apyvartinį kapitalą ir diegti inovacijas. Daugiau nei pusė ketinančiųjų investuoti į materialųjį turtą taip pat planavo dalį gautų lėšų skirti ir apyvartiniam kapitalui finansuoti.

Verslas paprastai renkasi tuos verslo finansavimo būdus ir priemones, kurie labiausiai atitinka jo poreikius. Todėl yra tikslinga formuoti patrauklią ir konkurencingą šalies finansų sektoriaus aplinką, leidžiančią SVV subjektams rinktis, o ne ribojančią jų pasirinkimą. Atitinkamai garantijų institucijos turėtų būti pasirengusios pokyčiams ir naujų paslaugų teikimui.

UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ „INVESTICIJŲ IR VERSLO GARANTIJOS“ (toliau – „Invega“) yra valstybės įsteigta finansų įstaiga, kurios pagrindiniai veiklos tikslai yra teikti finansines paslaugas, įgyvendinti ir administruoti finansines ir kitokio pobūdžio verslo finansavimo priemones. „Invegos“ valdymo struktūra yra daugiapakopė ir užtikrinanti atsakingą bendrovės valdymą bei sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijų atskyrimą. „Invegos“ įstatinis kapitalas sudaro 8,7 mln. eurų. Jis buvo sukauptas garantijų teikimo veiklai vykdyti. 2017 m. pabaigoje „Invega“ buvo sudariusi 2,3 mln. eurų investicijų į bendrovės veiklą rezervą ir 251 tūkst. eurų privalomąjį rezervą. „Invegos“ veikla ilgą laikotarpį yra sėkminga ir finansiškai stabili: 2017 m. uždirbta 416 tūkst. eurų, 2016 m. – 929 tūkst. eurų, 2015 m. – 1 169 tūkst. eurų grynojo pelno.

„Invega“ sėkmingai ir efektyviai valdo bei įgyvendina finansines ir visuotinių dotacijų priemones. 2017 m. pabaigoje „Invega“ įgyvendino šias priemones:

- lengvatinių paskolų priemones („Atviras kreditų fondas“, „Atviras kreditų fondas 2“, „Pasidalytos rizikos paskolos“, „Sutelktinės paskolos „Avietė“, „Verslumo skatinimas“ ir „Verslumo skatinimo fondas 2014–2020, finansuojamas iš Europos socialinio fondo“), kurių bendra suma sudaro 357 mln. eurų;

- garantijų priemones („Portfelinės garantijos paskoloms ir lizingui“, „Garantijų fondas“, „Garantijų fondas 2“, „Garantijos pradedantiesiems verslą“, „Portfelinės garantijos paskoloms“, „Portfelinės garantijos lizingo sandoriams“, „Portfelinės garantijos faktoringo sandoriams“, „Eksporto kreditų garantijos“ ir „Didelių įmonių garantijos“), pagal kurias garantijų teikimui skirta pergarantavimo fondų lėšų bendra suma sudaro 149 mln. eurų;

- rizikos kapitalo priemones („Dalyvavimas Baltijos inovacijų fonde“, „Ankstyvosios stadijos ir plėtros fondas I“, „Ko-investicinis fondas“, „Ankstyvosios stadijos ir plėtros fondas II“, „Ko-investicinis fondas II“, „Ko-investicinis fondas MTEPI“, „Plėtros fondas I“, „Plėtros fondas II“ ir „Bendrai su verslo angelais investuojantis fondas“, „Akceleravimo fondas“), kurių bendra suma sudaro 143 mln. eurų;

- visuotinės dotacijos priemones (jungtinė dalinio palūkanų kompensavimo priemonė, verslo konsultavimosi išlaidų kompensavimo priemonės „Verslo konsultantas LT“, „Expo konsultantas LT“, „Eco konsultantas LT“, „Kompetencijų vaučeris“, „Subsidijos verslo pradžiai“, „Parama darbui“), kurių bendra suma sudaro 109 mln. eurų.

Finansų inžinerijos priemonei „Garantijų fondas“ įgyvendinti buvo skirta 37,4 mln. eurų Europos Sąjungos fondų lėšų, o 2018 m. rugsėjo 30 d. finansų inžinerijos priemonės „Garantijų fondas“ nuostolingumas buvo 1,82 proc. Finansų inžinerijos priemonei „Garantijų fondas 2“ įgyvendinti skirta 29 mln. eurų į INVEGOS fondą grįžusių ir (ar) grįžiančių lėšų, o nuo jos įgyvendinimo pradžios (2015 m. spalio 1 d.) buvo atlikta tik viena išmoka už 34,8 tūkst. eurų. Atsižvelgiant į tai, tikėtina, kad finansų inžinerijos priemonei „Garantijų fondas 2“ skirtų lėšų pakaks ir naujoms siūlomoms priemonėms įgyvendinti.

Pagal dabar galiojančią Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymą (toliau – Įstatymas) valstybės garantuojama garantijų institucija (toliau – garantijų institucija) užtikrina Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių kredito įstaigoms, finansinės nuomos (lizingo) bendrovėms, draudimo įmonėms, piniginio reikalavimo dalinio apmokėjimo finansuotojams pagal faktoringo sutartis, kredituojantiems eksportuotojams pagal garantijas Lietuvos Respublikos juridiniams asmenims, Lietuvos Respublikoje įsteigtiems Europos ekonominės erdvės valstybių narių įmonių filialams ar Lietuvos Respublikos piliečiams arba kitiems asmenims, kuriems, vadovaujantis Europos Sąjungos teise, yra suteiktos analogiškos teisės kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiams, teikiamų paskolų grąžinimą, naujos (nenaudotos) gamybinės įrangos ir (arba) naujų (nenaudotų) įrenginių finansinės nuomos (lizingo) sutartyse nustatytos kainos ar jos dalies sumokėjimą, piniginio reikalavimo dalinį apmokėjimą pagal faktoringo sutartis, dalies atidėto mokėjimo pagal kredituojančio eksportuotojo sudarytą pirkimo–pardavimo sutartį sumokėjimą ar draudimo įmonės eksporto kredito draudėjui sumokėtos draudimo išmokos dalies padengimą.

Šiuo metu Įstatyme nėra numatyta galimybė garantijų institucijai užtikrinti:

- naudotos gamybinės įrangos ir (arba) naudotų įrenginių finansinės nuomos (lizingo) sutartyse nustatytos kainos ar jos dalies sumokėjimą;
- atidėto mokėjimo (suteikto eksporto kredito) pagal kredituojančio eksportuotojo sudarytą paslaugų pardavimo sandorį sumokėjimą ir (arba) draudimo įmonei dalies jos sumokėtos draudimo išmokos eksporto kredito draudėjui už paslaugų pardavimo sandorį padengimą;
- suteikto finansavimo pagal obligacijų įsigijimo sandorį grąžinimą.

Įstatymo 2, 4 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslai:

- 1) pagerinti ir praplėsti verslo subjektų galimybę naudotis išoriniais finansavimo šaltiniais – sudaryti galimybes garantijų institucijoms užtikrinti ne tik teikiamų paskolų grąžinimą, bet ir suteikto finansavimo pagal obligacijų įsigijimo sandorį grąžinimą;
- 2) suteikti galimybę verslo subjektams įsigyti ir jų poreikius atitinkančios pakankamos kokybės ir tinkamos kainos naudotos įrangos, naudotų mechanizmų ir (arba) naudotų įrenginių;
- 3) užtikrinti verslo subjektų konkurencingumą veržiantis į strategines ir skverbiantis į naujas eksporto rinkas teikiant eksporto kredito garantijas ne tik už lietuviškos kilmės prekių, bet ir už paslaugų eksporto sandorius.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorė – Lietuvos Respublikos ūkio ministerija (toliau – Ūkio ministerija). Įstatymo projekto rengėjai – Ūkio ministerijos Europos Sąjungos paramos koordinavimo departamento (direktorė Rita Armonienė, tel. 8 706 64 612, el. p. rita.armoniene@um.lt) Finansinių priemonių skyriaus (vedėja Olesia Žakevičienė (tel. 8 706 64 802, el. p. olesia.zakeviciene@ukmin.lt) vyriausioji specialistė Renata Adomavičienė (tel. 8 706 64 611, el. p. renata.adomaviciene@um.lt).

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Pagal Įstatymo 2 straipsnio 17 dalį valstybės garantuojama garantijų institucija – Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) įsteigtas juridinis asmuo, kuris užtikrina Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių kredito įstaigoms, finansinės nuomos (lizingo) bendrovėms, draudimo įmonėms, piniginio reikalavimo dalinio apmokėjimo finansuotojams pagal faktoringo sutartis, kredituojantiems eksportuotojams pagal garantijas Lietuvos Respublikos juridiniams asmenims, Lietuvos Respublikoje įsteigtiems Europos ekonominės erdvės valstybių narių įmonių filialams ar Lietuvos Respublikos piliečiams arba kitiems asmenims, kuriems, vadovaujantis Europos Sąjungos teise, yra suteiktos analogiškos teisės kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiams, teikiamų paskolų grąžinimą, naujos (nenaudotos) gamybinės įrangos ir (arba) naujų (nenaudotų) įrenginių finansinės nuomos (lizingo) sutartyse nustatytos kainos ar jos dalies sumokėjimą, piniginio reikalavimo dalinį apmokėjimą pagal faktoringo sutartis, dalies atidėto mokėjimo pagal kredituojančio eksportuotojo sudarytą pirkimo–pardavimo sutartį sumokėjimą ar draudimo įmonės eksporto kredito draudėjui sumokėtos draudimo išmokos dalies padengimą, jeigu tam tikroms programoms įgyvendinti yra numatyta lėšų tų metų valstybės biudžete ar valstybės fonduose.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Priėmus siūlomą Įstatymo projektą, verslo subjektams bus pasiūlytas platesnis finansinių priemonių, garantuojamų valstybės garantija, pasirinkimas ir tai turės tiesioginę teigiamą įtaką sprendžiant verslo subjektų priejimo prie išorinio finansavimo trūkumus. Naujų Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas turės teigiamą įtaką verslo subjektams, ieškantiems ir pradedantiems bendradarbiauti su naujais verslo partneriais, minimizuos riziką, susijusią su klientų nemokumu, apyvartinių lėšų trūkumu, taip pat skatins naujų verslų steigimąsi ir jų plėtrą naudojant ne tik išorinį finansavimą.

Galimybė valstybės garantija garantuoti platesnį sandorių skaičių nedidins kasmet Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme garantijų institucijoms nustatomo garantijų limitu.

Vadovaujantis 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL 2013 L 176, p.1) 4 straipsnio 1 dalies 1 punktu, kredito įstaiga – įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymu, finansų įstaigos – Lietuvos Respublikos juridiniai asmenys ir užsienio valstybių finansų įstaigų padaliniai, kurie veikia Lietuvos Respublikoje ir verčiasi finansinių paslaugų teikimu Lietuvos Respublikoje, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nenustato ko kita. Atsižvelgiant į tai, kad Ūkio ministerija didina finansinių priemonių spektrą, o kai kurias gali įgyvendinti ne tik kredito, bet ir finansų įstaigos, Įstatymo projekto 4 ir 8 straipsniuose siūloma kredito įstaigas pakeisti į finansų įstaigas, kurių metinių finansinių ataskaitų rinkinys audituojamas. Siekiant geriau kontroliuoti rizikas, Įstatymo projekte nustatyta, kad garantijų institucija gali teikti garantijas ne visoms finansų įstaigoms, o tik tom, kurių metinių finansinių ataskaitų rinkinys audituojamas.

Siekiant užtikrinti verslo subjektų konkurencingumą veržiantis į strategines ir skverbiantis į naujas eksporto rinkas teikiant eksporto kredito garantijas ne tik už lietuviškos kilmės prekių, bet ir už paslaugų eksporto sandorius, Įstatymo projekto 2 straipsnyje praplečiamos sąvokų „eksporto kredito draudėjas“ ir „kredituojantis eksportuotojas“ apibrėžtys ir pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos siūlymą patikslinama sąvoka „draudimo įmonė“.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Kadangi teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas. Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas Įstatymo projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip Įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas Įstatymo projektas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Viena iš problemų, su kuria susiduria įmonės, yra lėšų trūkumas apyvartiniam ir investiciniam kapitalui. Verslo subjektų prieinamumui prie finansavimo šaltinių gerinti Vyriausybė 2001 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 887 „Dėl UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS „INVESTICIJŲ IR VERSLO GARANTIJOS“ veiklos“ įsteigė „Invega“, kuri nuo įsteigimo pradžios įgyvendina įvairias verslo finansavimo priemones, įskaitant garantijų verslui teikimą. Kadangi verslo subjektai nuolat jaučia išorinio finansavimo trūkumą, valstybės įsteigtos „Invegos“ teikiamų garantijų spektro išplėtimas gerintų verslo finansavimo gavimo sąlygas, dar labiau skatintų verslo plėtrą.

- Eksporto kredito garantija arba draudimas yra vienos iš veiksmingiausių eksporto rizikos minimizavimo priemonių. Eksporto kredito rizikos minimizavimas reikalingas siekiant užtikrinti verslo konkurencingumą veržiantis į strategines ir skverbiantis į naujas eksporto rinkas (palengvėja derybų procesas su potencialiais pirkėjais). Vadovaujantis Lietuvos eksporto plėtros 2014–2020 metų gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 4-58 „Dėl Lietuvos eksporto plėtros 2014–2020 metų gairių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos eksporto plėtros strateginis tikslas – diversifikavus eksporto rinkas, padidinti prekių ir paslaugų eksportą, ypač daug dėmesio skirti lietuviškos kilmės prekių ir paslaugų eksportui. 2017 m. paslaugų eksporto vertė sudarė 8,4 mlrd. eurų, iš šių paslaugų už 2,17 mlrd. eurų buvo eksportuota į trečiąsias valstybes. 2017 m. buvo eksportuota 5,8 proc. paslaugų, susijusių su informacinėmis technologijomis. Šių paslaugų eksportas ir jo sukuriamą pridėtinę vertę ekonomikai pastaruoju metu auga sparčiausiai. Be to, paslaugų eksportas yra viena iš strateginių prioritetinių Lietuvos Respublikos vystymosi kryptų. Garantijos paslaugų eksporto sandoriams galėtų dar labiau paskatinti šios prioritetinės srities plėtrą. Nuo 2018 m. vasario mėn. „Invega“ pradėjo teikti eksporto kredito garantijas verslo subjektams už lietuviškos kilmės prekių eksporto sandorius į neparduotinos eksporto kredito rizikos valstybes (visos, kurios nėra Europos Sąjungos valstybės narės ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narės). Per 7 2018 metų mėnesius, kai priemonė pradėjo veikti, „Invega“ gavo 42 prašymus gauti eksporto kredito garantijų, suteikė 13 garantijų už 510 tūkst. eurų sumą, iki metų pabaigos planuoja suteikti dar 10 eksporto kredito garantijų. Iki šios dienos nebuvo atlikta nė viena išmoka, o jau suteiktoms garantijoms išmokoms pagrindo taip pat nėra. Atsižvelgiant į šių garantijų rinkos susidomėjimą ir siekiant dar labiau skatinti verslo plėtrą, didinti verslo konkurencingumą, Lietuvos Respublikos eksporto mastą, siūloma sudaryti galimybę eksporto kredito garantijas teikti ne tik už lietuviškos kilmės prekių eksporto sandorius, bet ir už paslaugų eksportą. Šių garantijų teikimas skatintų, pvz., informacinių technologijų sektoriuje veikiančių ir aukštą pridėtinę vertę kuriančių startuolių plėtrą. Šių eksporto kredito garantijų teikimas prisidėtų prie vieno iš valstybės prioritetų – didesnės pridėtinės vertės prekių ir paslaugų

eksporto skatinimo. Eksporto kredito garantijos už suteiktas SVV subjektų paslaugas garantijų limitu nedidins, nes jos bus teikiamos neviršijant esamos eksporto kredito garantijų priemonės garantijų limitu ribų, šių garantijų limitas jau yra įskaičiuotas į bendrą eksporto kredito garantijų limitą (sumą), t. y. garantijų sumą riboja priemonei skirta lėšų suma ir ji gali didėti tik tuo atveju, kai didinama priemonei skirta lėšų suma. Eksporto garantijų priemonei įgyvendinti skirta suma nesikeis, o, atsiradus naujai galimybei garantuoti už eksportuojamas paslaugas, gali tik paspartėti garantijų teikimas ir numatyta priemonei garantijų limitu suma bus greičiau pasiekta.

- Garantijos už obligacijų įsigijimo sandorius – būtų skatinamas alternatyvus įmonių finansavimo būdas – skolinimasis leidžiant obligacijas, kadangi garantija būtų užtikrinamas suteikto finansavimo pagal obligacijų įsigijimo sandorį grąžinimas. Dėl itin aukštų reikalavimų ir turto įkeitimo ar asmeninės garantijos suteikimo reikalavimų, susijusių su kredito išdavimu, vis daugiau įmonių vadovų domisi alternatyvomis bankų kreditams, t. y. galimybėmis skolintis leidžiant skolos vertybinius popierius – obligacijas. Galiojantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas leidžia uždarsioms akcinėms bendrovėms leisti obligacijas viešo platinimo būdu. Tai sudaro dideles praktines prielaidas SVV subjektams naudotis alternatyviais finansavimo šaltiniais. Garantijos suteikimas leistų suaktyvinti SVV subjektų skolinimosi rinką. Padidėjęs šio verslo segmento finansavimas leistų sudaryti palankesnes sąlygas SVV subjektų kūrimuisi, smulkiojo verslo investicijoms į plėtrą bei inovatyvių produktų ir sprendimų kūrimą. Dėl didžiulių augimo galimybių SVV subjektų verslo segmentas yra potencialiai didžiausias ir efektyviausias darbdavys, turintis didžiulį svorį darbo jėgos rinkoje. Jis ypač svarbus jaunai ir persikvalifikuoti siekiančiai darbo jėgai. Žvelgiant iš investuotojų perspektyvos, dėl artimų 0 proc. indėlių palūkanų įmonių leidžiamos obligacijos tampa vis patrauklesne finansine investicija, o pastaraisiais metais fiksuojamas obligacijų paklausos didėjimas. Rinkoje jau yra įvykdyti keli sėkmingi obligacijų platinimo projektai. 2018 m. liepos pabaigoje buvo išplatinta Medicinos banko 2,2 mln. eurų obligacijų emisija, kurios lėšos bus panaudotos prioritetinėms banko veiklos sritims finansuoti. Taip pat liepos mėnesį nekilnojamojo turto plėtos bendrovė „Rewo“ išplatino 3 mln. eurų obligacijų emisiją, kurios lėšomis bus finansuojamas būstų projektas Vilniaus Pilaitės mikrorajone. Finansų tarpininkai fiksuoja ir augantį obligacijų pasiūlos potencialą – skaičiuojama, kad obligacijų siūlymų rinkos dydis 2019 m. galėtų siekti 30 mln. eurų. Nepaisant augančios rinkos, didžiąją dalį planuojamų platinti obligacijų sudaro stambių įmonių emisijos – dėl didesnės verslo rizikos ir mažesnio pasitikėjimo iš investuotojų pusės SVV subjektų įmonių obligacijos vis dar sulaukia labai mažai potencialių investuotojų dėmesio. Atsižvelgiant į naujų priemonių atsiradimą, t. y. galimybę garantuoti už obligacijų įsigijimo sutartis, planuojama, kad per 2019–2021 m. laikotarpį gali būti suteikta iki 100 vnt. garantijų už 20 mln. eurų sumą.

- Garantijos už naudotos gamybinės įrangos ir (arba) naudotų įrenginių finansinės nuomos (lizingo) sandorius suteiktų galimybę įsigyti ir jo poreikius atitinkančios pakankamos kokybės ir tinkamos kainos naudotos gamybinės įrangos ir (arba) naudotų įrenginių. Siūlymas grindžiamas tuo, kad ne kiekviena įmonė, ypač pradėjusi veiklą, gali įsigyti naujos ir brangiai kainuojančios gamybinės įrangos ir (arba) įrenginių, o įmonės veiklos poreikiams patenkinti tinka ir geros kokybės naudota gamybinė įranga ir (arba) įrenginiai. Be to, tokio apribojimo nėra paskolų garantijų atveju. 2018 m. III ketvirtį „Invega“ atliko finansinių tarpininkų apklausą dėl lizingo patrauklumo. AB Šiaulių bankas nurodė, kad per 2017 metus suteikė 80 lizingo paslaugų naudotai įrangai įsigyti. Bendras galimas individualių lizingo garantijų skaičius (atsisakius ribojimų) galėtų siekti iki 455 garantijų per metus. AB SEB banko, AB „Swedbank“, AB Medicinos banko, AB „Citadelė“ banko ir „UnicreditLeasing“ bendras metinis individualių lizingo garantijų portfelis galėtų siekti iki 18 mln. eurų (iš jų vien „UnicreditLeasing“ prognozė – apie 5,6 mln. eurų naudotos įrangos lizingo garantijoms).

Įstatymo pakeitimu siekiama suteikti galimybę įmonėms gauti finansavimą jos veiklos poreikius labiausiai atitinkančiai gamybinei įrangai ir (arba) įrenginiams įsigyti.

Minėtina, kad, garantijų institucijai teikiant bet kokio pobūdžio garantijas, visais atvejais yra vadovaujamosi rizikos valdymo metodikomis ir garantijų teikimo nuostatais (parengtais

remiantis geriausiomis kitų šalių praktikomis), kuriuos patvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, – taip maksimaliai sumažinama galima rizika.

Dėl Įstatymo projekto nuostatų atitikties valstybės pagalbos taisyklėms

Pažymime, kad visos Įstatymo projekte minimos garantijos, išskyrus eksporto kreditų garantijas, būtų teikiamos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) arba 2014 m. birželio 17 d. Komisijos Reglamentu (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL 2014 L 187, p. 1).

Pagal eksporto kreditų priemonę garantijos už sandorius, kurių atidėto mokėjimo terminas iki 2 metų, būtų teikiamos tik už prekių ir paslaugų eksporto sandorius į neparduotinos rizikos šalis, kaip jos apibrėžtos Komisijos komunikate valstybėms narėms dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo trumpalaikiam eksporto kredito draudimui 2012/C 392/01 (toliau – Komunikatas). Ūkio ministerija yra gavusi Europos Komisijos atsakymą, kad eksporto kreditų garantijoms į neparduotinos rizikos šalis nėra taikomas Komunikatas ir tokia pagalba nėra laikoma valstybės pagalba, apie kurią reikėtų pranešti Europos Komisijai.

Dėl valstybės skolos augimo rizikos

Pažymėtina, kad garantijų institucija nepriklausomai nuo to, kiek skirtingų garantijų priemonių įgyvendintų, turi laikytis kasmet Vyriausybės nustatomo valstybės garantijų limito, kuris negali viršyti Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyto limito. Nustatytas limitas galioja visoms „Invegos“ išduodamoms garantijoms (nepriklausomai nuo garantuojamų priemonių (sandorių tipų) kiekio). Pavyzdžiui, 2018 m. „Invegai“ nustatytas 132 mln. eurų limitas, 2017 metams „Invegai“ buvo nustatytas 104,71 mln. eurų limitas, 2016 m. – 105 mln. eurų limitas. 2018 m. liepos 31 d. „Invega“ duomenimis, limito pasiekimas siekia 81 proc., o vadovaujantis „Invegos“ pateiktomis prognozėmis, planuojama, kad 2018 m. bus pasiektas „Invegai“ patvirtintas garantijų limitas. Pabrėžtina ir tai, kad „Invegai“ niekada neteko stabdyti garantijų teikimo veiklos dėl galimo nustatyto limito viršijimo rizikos.

Priėmus Įstatymo projektą didėtų teikiamų garantijų spektras, bet ne įsipareigojimai. Siūlomos naujos garantijų priemonės būtų finansuojamos iš šiuo metu Ūkio ministerijos įgyvendinamų priemonių lėšų.

8. Įstatymo projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, priimti naujų, keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų įstatymų nereikės.

9. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projekte siūlomos keisti sąvokos aprobuotos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

11. Jeigu Įstatymo projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projektui įgyvendinti Vyriausybė turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimą Nr. 887 „Dėl UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS „INVESTICIJŲ IR VERSLO GARANTIJOS“ veiklos“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. rugsėjo 13 d. nutarimą Nr. 746 „Dėl Eksporto kredito garantijų teikimo nuostatų patvirtinimo“ ir pagal poreikį parengti naujus teisės aktus dėl garantijų teikimo.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks Įstatymo projektui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Kitoms Įstatymo projekte minimoms naujoms priemonėms įgyvendinti papildomų lėšų neprireiks, priemonių įgyvendinimą numatoma finansuoti iš Ūkio ministerijos įgyvendintų finansinių priemonių grįžusių lėšų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Eurovoc reikšminiai žodžiai
„Eksporto kreditas“, „obligacijos“.

Dokumentų valdymo ir asmenų
aptarnavimo skyriaus redaktorė

Sigita Siniauskaitė-Petkevičienė
2018-10-26

Ūkio ministras

Virginijus Sinkevičius